

Trgovsko ime: L-Menthol 721-311	PHARMACHEM Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.	Stran: 1/5 Datum izdaje: 29.5.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	---	--

VARNOSTNI LIST

1. IDENTIFIKACIJA SNOVI IN PODATKI O DOBAVITELJU:

Trgovsko ime snovi: **L-Menthol 721-311**
Tehnično ime/uporaba: (1R, 2S,5R)-(-)-2-izopropil-5-metil-cikloheksanol
 (pomožna surovina za izdelavo zdravil, pomožnih zdravilnih sredstev, dodatek pri izdelavi kozmetike, živil ipd.)
Dobaviteljeva koda izdelka: 721-311

Uvoznik/distributer v RS:

PHARMACHEM
 Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.
 Vidovdanska 2
 SI-1000 Ljubljana
 Slovenija
 Tel.: 01/4231-462
 Fax: 01/4231-482
 e-mail: pharmachem@mail.com

Proizvajalec/dobavitelj:

Düllberg Konzentra GmbH & Co.
 Obenhauptstrasse 3
 22335 Hamburg
 Nemčija
 Tel.: + 49 40/507 114 0/50
 Fax: + 49 40/507 114 14

Telefon za nujne primere v povezavi s proizvajalcem: TUIS, Werksfeuerwehr BASF Ludwigshafen, Tel.: + 49-621-604 33 33

V nujnih primerih se obrniti na osebnega zdravnika ali najbližjega dežurnega dežurnega zdravnika, v primeru življenjske ogroženosti poklicati 112.

2. SESTAVA S PODATKI O NEVARNIH SESTAVINAH:

Kemijsko ime	Indeks št. EC št. CAS št.	Razvrstitev
L-mentol	/ 218-690-9 2216-51-5	Xi, R36/38; S24/25-33;

Opomba: ker gre za snov, za pomen stavko v R glej poglavje 15.

3. UGOTOVITVE O NEVARNIH LASTNOSTIH:

Glavne nevarnosti: Draži oči in kožo.

4. UKREPI ZA PRVO POMOČ:

Priporočilo glede potrebne posebne opreme za prvo pomoč: V odvisnosti od načina izpostavljenosti ponesrečenca naj dajalec prve pomoči pri dajanju prve pomoči ustrezno zaščiti tudi sebe.

Splošni napotki za prvo pomoč: Ponesrečenca pri vseh načinih izpostavljenosti takoj umakniti iz kontaminiranega območja na svež zrak, sleči onesnaženo obleko. Preveriti, zagotoviti in vzdrževati osnovne življenjske funkcije. Posvetovati se z zdravnikom. Nezavestni osebi nikoli dajati ničesar piti ali jesti. Ponesrečenca zavarovati pred mrazom in vročino ter naj počiva.

Nujni osnovni in posebni ukrepi za prvo pomoč na mestu nezgode:

- **pri vdihavanju:** Ponesrečenca takoj umakniti iz kontaminiranega območja na svež zrak, na toplem naj počiva. V primeru slabega počutja poiskati zdravniško pomoč.
- **pri stiku s kožo:** Sleči onesnaženo obleko, kožo takoj umiti z obilo vode in milom.
- **pri stiku z očmi:** Prizadeto oko pri odprtih vekah izpirati z obilo čiste tekoče vode najmanj 15 minut oziroma dokler draženje ne poneha in se posvetovati z zdravnikom.
- **pri zaužitju:** Usta takoj izprati z obilo vode, nato popiti 2-4 dl vode. Takoj poiskati zdravniško pomoč in pokazati embalažo ali etiketo.

Priporočila za zdravnika: ni podatkov o posebnih priporočilih

Trgovsko ime: L-Menthol 721-311	PHARMACHEM Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.	Stran: 2/5 Datum izdaje: 29.5.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	---	--

5. UKREPI OB POŽARU:

Primerna sredstva za gašenje:	Ogljikov dioksid (CO ₂), pena, prah.
Neprimerna sredstva za gašenje:	Voda.
Posebne nevarnosti pri gašenju:	Tališče pri 41-44 oC. Pri termičnem razpadu snovi nastaja rezek dražilen plin. Drugih podatkov ni.
Posebna varovalna oprema za gasilce:	Dihalni aparat (SIST EN 137: 1996) in varovalna obleka.
Druge informacije	Ostanke po gašenju odstraniti v skladu s predpisi (glej tudi poglavje 13).

6. UKREPI OB NEZGODNIH IZPUSTIH:

Agregatno stanje:	Trdno (kristalinično). Tališče pri 41-44 oC.
Osebnih varnostnih ukrepov ob nezgodnem izpustu:	Poskrbeti za dobro prezračevanje. Izgibati se stiku s kemikalijo. Odstraniti možne vire vžiga. Pri čiščenju raztresene ali raztaljene snovi uporabljati primerno osebno varovalno opremo (nepropustne rokavice, ustrezno delovno obleko, zaščito za oči ...).
Okoljevarstveni ukrepi:	Ne dopustiti, da bi snov prehajala v okolje, odtoke, kanalizacijo, podtalnico, reke, jezera ali druge vode ter v tla.
Obveščanje in alarmiranje:	Če nezgodnega izpusta ne bi bilo mogoče zaustaviti, in če obstaja tudi minimalna možnost, da bi lahko prišlo do onesnaženja okolja, vode ali nevarnosti za širšo okolico, takoj obvestiti pristojne organe.
Postopki čiščenja po nezgodnem izpustu:	Večje količine raztresene ali raztaljene snovi zaježiti, pobrati v primerne posode, jih dobro zapreti in poskrbeti za odstranjevanje v skladu z navodili za odstranjevanje odpadkov (glej tudi pogl. 13) oziroma se posvetovati z lokalnimi koncesijskimi odstranjevalci tovrstnih odpadkov. Pobranega materiala ne mešati z drugimi odpadki.

7. RAVNANJE Z NEVARNO SNOVJO IN SKLADIŠČENJE:

Ravnanje s kemikalijo:	
- preprečevanje zastrupitev:	Prostor (skladišče, delovno mesto...) dobro prezračevati/odzračevati. Preprečiti stik z očmi in kožo. Upoštevati predpise za varnost in zdravje pri delu. Med uporabo ne jesti, ne piti in ne kaditi. Po uporabi si temeljito umiti roke z vodo in milom. Za nadzor izpostavljenosti in osebne varovalne ukrepe glej poglavje 8.
- splošna priporočila:	Izgibati se nenadzorovanemu raztresanju snovi iz embalaže.
- preprečevanje požara:	Odstraniti vse vire vžiga (iskrenje, statično elektriko, trenje, plamen, vročino). Ne kaditi. V neposredni bližini namestiti ustrezna gasilna sredstva.
Pogoji za varno skladiščenje:	
- splošno:	Skladiščiti v originalni, dobro zaprti embalaži, v hladnem, suhem, dobro prezračevanem in temnem prostoru, stran od virov vžiga in vremenskih vplivov (sonce, dež, visoke temperature). Zaščititi pred vplivom zraka.
- nezdružljivi materiali:	Kislina in baze.

8. NADZOR NAD IZPOSTAVLJENOSTJO/VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU:

Tehnični varovalni ukrepi:	Glej tudi poglavje 7. Ne kaditi. Izgibati se stiku z očmi, kožo, oblačili, obutvijo. Ustrezne tehnične ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev se izbere glede na način uporabe snovi in s tem povezano tveganje na konkretnem delovnem mestu. Če tehnični ukrepi za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev ne zadoščajo, je treba uporabiti osebno varovalno opremo.
-----------------------------------	---

Trgovsko ime: L-Menthol 721-311	PHARMACHEM Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.	Stran: 3/5 Datum izdaje: 29.5.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	---	--

Osebna varovalna oprema:

- **varovanje dihal:** Če zračenje ni zadovoljivo, uporabiti ustrezno zaščito za dihala, da se prepreči vdihavanje (masko izbrati v skladu s standardi po Odredbi o osebni varovalni opremi (Ur. l. RS, št. 97/2000))
- **varovanje rok:** Uporabiti ustrezne varovalne rokavice, odporne na kemikalijo.
- **varovanje oči:** Če v odvisnosti od načina uporabe obstaja tveganje, da bi sredstvo prišlo v oči, uporabiti zaprta varovalna očala proti kemikalijam, ki preprečijo vsako možnost za stik kemikalije z očmi.
- **varovanje kože telesa:** Delovna varovalna obleka in varovalna delovna obutev.
- Drugi higienski ukrepi:** Takoj sleči s kemikalijo umazana oblačila in obutev. Ravnati se kot je običajno pri delu s kemikalijami.

Opozorilo: Vsa osebna varovalna oprema mora ustrezati relevantnim standardom in mora biti vzdrževana tako, da je zagotovljena njena pričakovana funkcija. Delavci morajo biti usposobljeni glede pravilne uporabe in vzdrževanja osebne varovalne opreme.

Mejne vrednosti nevarnih snovi v zraku v delovnem okolju: ni določeno

Biološke mejne vrednosti (kri, urin) - vrednosti BAT: ni določeno

Predpisi: Glej še Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Ur.l. RS, št. 100/2001), Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu (Ur. l. RS, št. 89/99) in Odredbo o osebni varovalni opremi (Ur. l. RS, št. 97/2000) z navedbo standardov (upoštevati zadnje veljavne verzije).

9. FIZIKALNE IN KEMIJSKE LASTNOSTI:

Agregatno stanje/izgled:	trdno (kristali)
Barva	brez barve
Vonj:	svež, po mentolu
pH:	nevtralen
Vrelišče, vrelna območje:	cca. 216 °C
Tališče, talilno območje:	41-44 °C
Plamenišče:	cca. 96 °C
Samovnetljivost:	300 °C
Eksplozivne lastnosti:	ni znano
Oksidativne lastnosti:	ni podatka
Parni tlak:	ni znano
Nasipna gostota:	cca. 450 kg/m ³ pri 20 °C
Relativna gostota:	ni relevantno
Topnost v vodi:	0,4 g/l
Topnost (ostalo):	topen v večini organskih topil, alkoholu, kloroformu, etru, koncentrirani očetni kislini, acetonu ipd.
Porazdelitveni koeficient n-oktanol/voda:	ni podatka
Dinamična viskoznost:	ni podatka
Drugi podatki:	/

10. OBSTOJNOST IN REAKTIVNOST:

Stabilnost/Termični razpad:	Stabilno do cca. 100 °C. Pri zmanjšanem zračnem tlaku destilira (ne razpade).
Pogoji, ki se jim je treba izogniti (nevarne reakcije):	Izogibati se visokim temperaturam, hraniti in uporabljati na hladnem in stran od virov vžiga.
Nezdružljive snovi:	Kislina in baze.
Nevarne reakcije:	Pri pravilni uporabi jih ni.
Nevarni razkrojni produkti:	Pri pravilni uporabi jih ni. Če pride do termičnega razpada, nastaja oster, dražljiv dim.

Trgovsko ime: L-Menthol 721-311	PHARMACHEM Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.	Stran: 4/5 Datum izdaje: 29.5.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	---	--

11. TOKSIKOLOŠKI PODATKI:

Akutna strupenost (podatki iz preskusov na živalih):

Učinki pri vdihavanju:	Proizvajalec ni navedel podatka; po podatkih iz literature je lahko srednje dražilen za dihala. Poročajo o posameznih primerih nastanka preobčutljivosti pri vdihavanju.
Učinki v stiku s kožo:	LD50 derm. kunec: > 5 g/kg*;
Učinki pri stiku z očmi:	Po podatkih iz literature močno draži oči in sluznice (kunec).
Učinki pri zaužitju:	LD ₅₀ orl. podgana: 3,18 g/kg*;
Draženje kože:	Po izkušnjah blago draži človeško kožo. Po podatkih iz literature ne povzroča preobčutljivosti v stiku s kožo.
Drugo:	Uporaba v medicini, kozmetični industriji, blag lokalni anestetik, antiseptik, hladilen učinek.
Opomba:	*Literaturna vrednost (RIFM Monografija)

12. EKOTOKSIKOLOŠKI PODATKI:

Razgradljivost/Perzistentnost:	Ni podatka.
Biokoncentracija:	Po ocenah je nizka.
Mobilnost v tleh:	Zaradi majhne topnosti v vodi je predvidoma v tleh malo mobilen. Iz vlažnih tal polagoma hlapi.
Obnašanje v elementih okolja:	Pričakovati je, da se adsorbira na talne delce in sedimente v vodi. Razpolovna doba pri hlapenju iz vodnih površin je 2-18 dni pri modelnem jezeru ali reki. Pri postopnem in primernem vnašanju majhnih koncentracij snovi v prilagojene biološke čistilne naprave ni pričakovati motenj v delovanju biološke čistilne naprave.
Strupenost za vodne in suhozemne organizme:	Ni podatkov.
Drugo:	Izdelek ne sme priti v okolje, vode, kanalizacijo, tla. Pred tem mora biti ustrezno očiščen (biološke čistilne naprave).

13 ODSTRANJEVANJE:

Možne oblike ostankov: Prazne ali delno prazne embalažne enote; ostanki snovi, ki nastajajo z uporabo izdelka. Ostankov ne mešati z drugimi odpadki.

Priporočljivi postopki za varno ravnanje z ostanki:

Ne sežigati odpadne embalaže in ostankov snovi. Ne iztresati/izlivati v vodne tokove ali kanalizacijo, ne zakopavati. Ne odlagati v okolje. Ravnati v skladu s predpisi o ravnanju z odpadki oziroma z odpadno embalažo.

Informacija o nekaterih osnovnih predpisih, ki urejajo področje odstranjevanja odpadkov:

Pravilnik o ravnanju z odpadki (Uradni list RS, št. 84/98, 45/00, 20/01) in Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 104/00) - upoštevati tudi morebitne spremembe.

14. TRANSPORTNI PODATKI:

Snov po podatkih proizvajalca z vidika prevoza ni nevarno blago.

Predpisi: Evropski sporazum o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga - ADR (Ur. l. RS, št. 9/03 in 66/03)

Trgovsko ime: L-Menthol 721-311	PHARMACHEM Jožef Sušnik, dipl. ing., s.p.	Stran: 5/5 Datum izdaje: 29.5.2001 Datum zadnje revizije: 20.12.2003
--	---	--

15. ZAKONSKO PREDPISANI PODATKI/PODATKI O PREDPISIH:

Končna oznaka nevarne snovi po podatkih proizvajalca:

Simbol(i) nevarnosti: Xi (DRAŽILNO)

Stavki R: R36/38 Draži oči in kožo.

Stavki S: (S2 Hraniti izven dosega otrok.)
S24/25 Preprečiti stik s kožo in očmi.
S33 Preprečiti statično naelektrenje.

Varnostni list je pripravljen v skladu z naslednjimi slovenskimi predpisi:

Pravilnik o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi (Ur. l. RS.št. 101/2002); Pravilnik o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih pripravkov (Ur. l. RS.št. 101/2002)

Varnostni list je tudi v skladu z naslednjimi direktivami EU:

2001/58/EC - safety data sheet; 1992/32/EEC vključno z 2001/59/EC - dangerous substances; 1999/45/EC vključno z 2001/60/EC - dangerous preparations

Posebni nemški predpisi:

Razred nevarnosti za vodo (Nemčija) - WGK: 2

16. DRUGE INFORMACIJE:

Pomen stavkov R iz poglavja 2: ker gre za snov, glej poglavje 15

Viri za izdelavo slovenskega varnostnega lista:

- varnostni list proizvajalca z dne 25.4.2000, iztiskano 18.4.2001.

Posebno opozorilo: Proizvod skladiščiti in uporabljati v skladu z dobro proizvodno prakso in v skladu s predpisi-

Zaporedna št. slovenske izdaje varnostnega lista in datum: številka2, z dne 20.12.2003 (vzrok za revizijo: prilagoditev novemu pravilniku o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi (Ur.l. RS, št. 101/2002); razvrstitev se ne spremeni, po različnih poglavjih ažurirani podatki o predpisih).

Omejitvena klavzula:

Varnostni list je pripravljen na podlagi dosegljivih informacij in služi kot osnovno navodilo za varno delo ter kot izhodišče in pomoč za pridobivanje dodatnih informacij, če so te potrebne. Uporabnik je dolžan pridobiti dodatne informacije, če glede na obseg, naravo in pogoje dela s kemikalijo podatki iz varnostnega lista v njegovem primeru ne zadoščajo. Uporabnik je prav tako dolžan proučiti vse veljavne predpise, ki pridejo v poštev in ravnati v skladu z njimi (npr. s področja varnosti in zdravja pri delu, odpadkov, skladiščenja, prevoza ipd.). Pravna ali fizična oseba, ki daje kemikalijo v promet v Republiki Sloveniji, ne odgovarja za morebitno nepravilno uporabo kemikalije in nastale posledice. Varnostni list tudi ne predstavlja garancije za kakovost izdelka.
